

Beleid inzake speerpunten Nationaal Ouderenfonds

Missie: Het helpen van alle ouderen in Nederland

Visie: Het NOF streeft naar een gelukkig leven voor ouderen waarin ze:

- Voldoende betekenisvolle contacten hebben (*speerpunt eenzaamheid*)
- Financieel zelfredzaam zijn en toegang hebben tot regelingen en betaalbare noodzakelijke producten/diensten (*speerpunt armoede*)
- Veilig zijn in huis en daar buiten (*speerpunt veiligheid*)
- Zo lang mogelijk zelfredzaam zijn, actief kunnen deelnemen in de maatschappij en de zorg krijgen die ze nodig hebben (*speerpunt gezond ouder worden – hier is het speerpunt zorg in opgenomen -*)

Bevorderen van begrip voor ouderen en hun situatie is hierbij essentieel

KERNGEGEVENS OUDEREN

Enkele kerngegevens overgenomen uit Factsheet ouderen, opgesteld 2012

Aantal ouderen in 2011:	50-65 jaar: 3.378.000
	65-75 jaar: 1.415.000
	75+: <u>1.164.000</u>
	<u>5.957.000</u>

Aantal ouderen intramuraal (65+) 113.000 (2008)

Kwetsbare ouderen 2010: 300.000, prognose 2030 700.000 (bron SCP).

Eenzaamheid

CIJFERS

Aantal eenzame ouderen (50-plus) in Nederland: 20 procent is eenzaam (1.191.400), 10 procent extreem eenzaam (595.700). Het gaat om 1.787.000 50-plussers die eenzaam zijn.

Bron: Coalitie Erbij, onderzoek TNS/Nipo oktober/november 2008: Zo'n 30% van de volwassen ondervraagden voelt zich eenzaam (matig eenzaam 20%, sterk eenzaam 10%). Bij de ouderen ligt het percentage iets onder de 30% en voor de middengroepen net iets boven de 30%. Deze uitkomst ligt in lijn met eerdere onderzoeken. Onder de jongeren zijn er in verhouding meer mensen die zeggen eenzaam te zijn, namelijk 43%.

DOELSTELLINGEN

Inzetten op het ontstaan van betekenisvolle sociale contacten

Emotionele eenzaamheid is moeilijk meetbaar. Wel meetbaar zijn de sociale contacten die iemand opdoet. Een betekenisvol contact is een contact dat standhoudt.

Inzetten op vrijwilligers. Goed contact tussen vrijwilligers en kwetsbare ouderen, maken een betekenisvol contact mogelijk.

Ontwikkelen van een gestructureerd netwerk van (en contact met) intermediaire organisaties

Om eenzame mensen te bereiken heb je een netwerk nodig van partijen die deze mensen bereiken: kerken, thuiszorg, gemeentelijk loket, lokale welzijnsinstellingen, Zonnebloem, Humanitas, Rode Kruis, enz.

Regionale spreiding van het aanbod over Nederland (a la kerstdiners)

Inzicht krijgen in plekken waar mensen meer of minder eenzaamheid ervaren (stad versus platteland). Daar kunnen we op inzetten.

Niet alleen inzetten op grote evenementen, maar ook op kleinschalige activiteiten waar mensen niet anoniem kunnen blijven.

EENZAAMHEID	2012	2013	2014	2015	
INSTRUMENTEN					
BoodschappenPlusBus	27.000	32.000	37.000	41.000	Op 01-01-2012 zijn er 52 bussen. Bussen hebben het eerste jaar zo'n 100 deelnemers, de jaren erna 500. Elk jaar komen er tien nieuwe bussen bij.
Uitstapjes/evenementen	9.000	11.500	16.250	22.000	Het gaat om stranduitjes, kerstactiviteiten, nieuw te bedenken uitstapjes en evenementen die door of met bedrijven gestart. Het aantal betreft mensen die niet via de BPB naar het uitstapje worden gebracht
OuderenOmbudsman	150	500	1.000	2.400	De OuderenOmbudsman faciliteert verschillende contactmomenten via het vragenformulier, het downloaden van informatie, het forum en opiniepeilingen. Het bereik: in 2012 → 3.000 - in 2013 → 10.000 - in 2014 → 20.000 - in 2015 → 48.000 Vragen worden gemonitord op financiën/werk, mobiliteit, zorg, wonen, familie zaken en anders. Zo'n 5 procent van de mensen belt vanwege/over eenzaamheid.
Roze Ouderen	2.500	3.000	3.500	4.000	Het aantal roze ouderen in Nederland is onbekend. Zo'n tien procent van de Nederlandse bevolking is homoseksueel. Betrekken we dit aantal op 65-plussers, dan zouden zo'n 250.000 ouderen homoseksueel zijn. Eerst zal er onderzoek gedaan moeten worden, voor cijfers daadwerkelijk in kaart kunnen worden gebracht
Maatjesproject	-	800	1.600	2.400	Een maatjesproject moet het instrument worden om vrijwilligersbeleid goed vorm te geven: vrijwilligers te binden aan de organisatie en ontmoetingsmomenten te creëren. Het uitgangspunt is dat er in het eerste jaar met 20 gemeenten contact is, waarbij elke gemeente 40 contacten oplevert.
Breien tegen eenzaamheid	1.000	2.500	5.000	10.000	Breien (de goedgemutste breicampagne en het breiproject in opstart) maakt ontmoetingsmomenten tussen ouderen onderling en met anderen (vrijwilligers, jongeren) mogelijk.
Nog te ontwikkelen projecten	3.000	3.000	3.000	3.000	Bv. Ontmoetingstuinen, Old Stars (voetbalproject), BeautyPlusBus
Resultaat / ambitie	42.650	53.300	67.350	84.800	
Gestructureerd contact intermediaire organisaties	-	200	300	415	Het gaat om een gestructureerd contact met intermediaire organisaties (een dekkend netwerk van vaste contacten) per gemeente. Via deze weg wordt er bekendheid gegenereerd voor ons aanbod. Het is een instrument om het bereik van de andere instrumenten te vergroten. De contacten zijn voor medewerkers van het Nationaal Ouderenfonds herkenbaar en toegankelijk.
Vrijwilligers	1.000	2.000	2.000	2.000	Vrijwilligers zijn een middel om eenzame ouderen te bereiken en om een structureel contact te bewerkstelligen. Het gaat ook om bedrijfsgebonden vrijwilligers. Het is van belang dat we ze bij naam en interesse leren kennen (om ze te benaderen en te bedanken).

Armoede

CIJFERS

In Nederland leven (in 2005) ongeveer 1,4 miljoen mensen onder de lage inkomensgrens. Dit is 8,9% van de bevolking. Het aandeel 65-plussers is 7,2%. In totaal leven 100.800 65-plussers onder de beleidsmatige armoedegrens. (Bron: Armoedemonitor SCP 2007) De lage inkomensgrens is voor alleenstaanden EU 880,- per maand, voor een echtpaar EU 1.210,- per maand. (Bron: Armoedebericht SCP 2008)

Uit armoedesignalement 2011 SCP: Ouderen: gunstig beeld. Van alle leeftijdsgroepen zijn 65-plussers verhoudingsgewijs het minst vaak arm. In 2010 verkeerde slechts 2,6% van hen onder het niet-veel-maar-toereikendcriterium, en naar verwachting loopt dit op tot 3,1% in 2012 – een veel geringere stijging dan bij de uitkeringsontvangers jonger dan 65 jaar. Wel is armoede bij ouderen vaak langdurig: van de arme ouderen verkeert 41% al ten minste drie jaar in die situatie. Arme ouderen beschikken relatief vaak over vermogen.

Risico's voor armoede

- Onvolledige pensioenopbouw (verblijf in buitenland tussen 15 en 65 jaar, vrouwen stopten met werken of mochten later pensioen opbouwen, allochtone ouderen kwamen na 15^e naar Nederland)
- Werkloosheid (50-plussers solliciteren gemiddeld 8 maanden langer naar een baan dan jongeren. (Bron: onderzoek Nel Peijffers, 2009))
- Slechte afhandeling van post
- Lage opleiding (minder goede banen, lagere lonen, lagere pensioenopbouw)
- Handicap (geen of deeltijdwerk en dientengevolge gebrekkige pensioenopbouw)

Bevolkingsgroepen waar armoede meest gevonden wordt: Oudere vrouwelijke 80-plussers (met name de alleenstaande), allochtone en gehandicapte ouderen.

DOELSTELLINGEN

Signaleren van armoede

Een oor geven aan vrijwilligers: hen sensitief maken voor het signaleren van armoede

Toegankelijkheid van informatie over het onderwerp en doorgeleiding

De OuderenOmbudsman

Ondersteuningsfunctie

Het structureel ondersteunen van thuisadministratie

ARMOEDE	2012	2013	2014	2015	
INSTRUMENTEN					
OuderenOmbudsman	900	3.000	6.000	14.400	De OuderenOmbudsman faciliteert verschillende contactmomenten via het vragenformulier, het downloaden van informatie, het forum en opiniepeilingen. Het bereik: in 2012 → 3.000 - in 2013 → 10.000 - in 2014 → 20.000 - in 2015 → 48.000 Vragen worden gemonitord op financiën/werk, mobiliteit, zorg, wonen, familiezaken en anders. Zo'n 30 procent van de mensen belt vanwege/over armoede/financiën.
Maatjesproject	-	800	1.600	2.400	Een maatjesproject moet het instrument worden om vrijwilligersbeleid goed vorm te geven: vrijwilligers te binden aan de organisatie en ontmoetingsmomenten te creëren. Het uitgangspunt is dat er in het eerste jaar met 20 gemeenten contact is, waarbij elke gemeente 40 contacten oplevert. Vrijwilligers moeten sensitief gemaakt worden voor het signaleren van armoede
Thuisadministratie	12.500	17.500	23.500	30.000	Het streven van het LSTP is de capaciteit in de komende jaren te verviervoudigen naar 30.000 cliënten per jaar.
Van netwerk naar werk	15	210	420	500	
Nog te ontwikkelen projecten	1.000	1.000	1.000	1.000	Bv. Geldwijzer op leeftijd of een project dat zich richt op advies bij schulden
Resultaat / ambitie	14.415	22.510	32.520	48.300	
Gestructureerd contact intermediaire organisaties	-	200	300	415	Het gaat om een gestructureerd contact met intermediaire organisaties (een dekkend netwerk van vaste contacten) per gemeente. Via deze weg wordt er bekendheid gegenereerd voor ons aanbod. Het is een instrument om het bereik van de andere instrumenten te vergroten. De contacten zijn voor medewerkers van het Nationaal Ouderenfonds herkenbaar en toegankelijk.
Vrijwilligers	1.000	2.000	2.000	2.000	Vrijwilligers zijn een middel om eenzame ouderen te bereiken en om een structureel contact te bewerkstelligen. Het gaat ook om bedrijfsgebonden vrijwilligers. Het is van belang dat we ze bij naam en interesse leren kennen (om ze te benaderen en te bedanken).

Veiligheid

CIJFERS

- Bijna 20% van de 65-plussers voelt zich vaak (4,1%) tot wel eens (15,8%) onveilig in de eigen buurt. (Bron: Veiligheidsmonitor Rijk 2008)
- 92% van de vrouwen en 71% van de mannen boven de 65 jaar is bang om 's avonds de deur open te doen. De helft van hen gaat minder vaak naar buiten door gevoelens van onveiligheid
- Van alle dodelijke ongevallen onder ouderen vindt 80% plaats in de privé-sfeer
- Ruim een kwart van de slachtoffers van een privé-ongeval die op een spoedeisende hulpafdeling wordt behandeld, is 55 jaar of ouder. Van de overledenen na een privé-ongeval is het aandeel 55-plussers 86%
- Jaarlijks komen 2.100 55-plussers om door een privé-ongeval. Op de spoedeisende hulpafdelingen van ziekenhuizen komen elk jaar 130.000 55-plussers terecht die een val hebben gemaakt; bij 43.000 55-plussers is het letsel zo ernstig dat ze moeten worden opgenomen. (Bron: Consument en Veiligheid, 2009)
- Aan de deur worden onder ouderen jaarlijks 125.000 pogingen tot oplichting gedaan. 1/5 van de pogingen lukt. (Bron Motivaction 2005). Bij telefonische oplichting gaat het om 250.000 pogingen
- In 2009 zijn er 2.898 overvallen geregistreerd, waarvan 5,5 procent op ouderenwoningen. Het is bekend dat het doen van aangifte van oplichting aan de telefoon of deur voor veel mensen een grote stap is (slechts 15 procent gaat naar de politie en doet aangifte)
- Daarnaast zijn oplichting en manieren van oplichting aan verandering onderhevig

DOELSTELLINGEN

Veiligheid in en om het huis

Informatievoorziening bieden op het terrein van toekomstig ouder worden, woningaanpassingen en veilig wonen

Verkeersveiligheid

Signaleren en pleitbezorging_(bv. de duur dat het voetgangerslicht groen blijft en de tijd die een oudere nodig heeft om over te steken)

Voorkomen van criminaliteit via telefoon of deuropening

Bewustwording babbeltrucs, tips en adviezen

Bij veiligheid (en bewustwording) gaat het voor een groot deel om communicatie (communicatietraject). Ook hier moet vanuit een netwerk geopereerd worden. Het target is heel Nederland.

VEILIGHEID	2012	2013	2014	2015	
INSTRUMENTEN					
OuderenOmbudsman	300	1.000	2.000	4.800	De OuderenOmbudsman faciliteert verschillende contactmomenten via het vragenformulier, het downloaden van informatie, het forum en opiniepeilingen. Het bereik: in 2012 → 3.000 - in 2013 → 10.000 - in 2014 → 20.000 - in 2015 → 48.000 Vragen worden gemonitord op financiën/werk, mobiliteit, zorg, wonen, familiezaken en anders. Zo'n 10 procent van de mensen belt vanwege/over veiligheid.
Voorlichtingsbijeenkomsten	1.200	1.500	3.000	4.500	
Anti-pest campagne	400	1.200	2.000	3.000	In 2013 wordt ingezet op theaterbijeenkomsten voor de doelgroep, voorlichting aan professionals en uitbreiding van het Pestenplatform. Deze activiteiten moeten geëvalueerd worden en op het bereik van ouderen bijgestuurd worden.
Bewustwordingscampagne voorkomen van babbeltrucs	-	25.000	30.000	35.000	De doelgroep kan (in)direct bereikt worden via publicaties over het onderwerp, tips en adviezen en (het aanbieden van) veiligheidsmaterialen
Nog te ontwikkelen projecten	1.000	1.000	1.000	1.000	
Resultaat / ambitie	2.900	29.700	38.000	48.300	
Gestructureerd contact intermediaire organisaties	-	200	300	415	Het gaat om een gestructureerd contact met intermediaire organisaties (een dekkend netwerk van vaste contacten) per gemeente. Via deze weg wordt er bekendheid gegenereerd voor ons aanbod. Het is een instrument om het bereik van de andere instrumenten te vergroten. De contacten zijn voor medewerkers van het Nationaal Ouderenfonds herkenbaar en toegankelijk.
Vrijwilligers	1.000	2.000	2.000	2.000	Vrijwilligers zijn een middel om eenzame ouderen te bereiken en om een structureel contact te bewerkstelligen. Het gaat ook om bedrijfsgebonden vrijwilligers. Het is van belang dat we ze bij naam en interesse leren kennen (om ze te benaderen en te bedanken).

Gezond ouder worden

CIJFERS ONDERVOEDING

Ondervoeding is een veel voorkomend probleem bij ouderen. Uit landelijke prevalentiecijfers blijkt dat ondervoeding voorkomt bij:

- 25 tot 40% van de ouderen in ziekenhuizen.
- 20 tot 25% van de ouderen in verpleeg- en verzorgingshuizen.
- Van de ouderen die thuiszorg ontvangen blijkt 15 tot 25% ondervoed te zijn.

Indien ondervoeding in een vroegtijdig stadium (als ouderen nog zelfstandig wonen) vastgesteld en verholpen wordt dan kan een aanzienlijke gezondheidswinst behaald worden.

DOELSTELLINGEN

Bewegen

(Onder)voeding en obesitas

De problematiek binnen ziekenhuizen. Is het een idee om vrijwilligers te koppelen aan ziekenhuizen

Mentale gezondheid

Bevorderen van de zelfredzaamheid van ouderen

Langer zelfstandig en gezond thuis wonen

Er zijn verschillende Europese AAL projecten waarvan de uitslag in oktober verwacht wordt. Ook dit zijn projecten die ouderen op de lange termijn bereiken, dus toegevoegd in de tabel.

GEZOND OUDER WORDEN	2012	2013	2014	2015	
INSTRUMENTEN					
OuderenOmbudsman	1.650	5.500	11.000	26.400	De OuderenOmbudsman faciliteert verschillende contactmomenten via het vragenformulier, het downloaden van informatie, het forum en opiniepeilingen. Het bereik: in 2012 → 3.000 - in 2013 → 10.000 - in 2014 → 20.000 - in 2015 → 48.000 Vragen worden gemonitord op financiën/werk, mobiliteit, zorg, wonen, familie zaken en anders. Zo'n 55 procent van de mensen belt vanwege/over gezond ouder worden.
CARE@HOME	-	-	-	4.000	De Europese ICT projecten bereiken ouderen wanneer de resultaten van het project klaar zijn. Het Ouderenfonds kan dan afspraken maken met de technische partners om deze resultaten op de markt te lanceren in Nederland. Voor CARE@HOME wordt dus pas een bereik verwacht vanaf 2015, een jaar na het project einde.
MOBILE.OLD	-	-	-	6.000	Ook bij MOBILE.OLD zullen de ouderen pas op de langere termijn bereikt worden, wanneer de resultaten van het project verkregen zijn. MOBILE.OLD wordt aangeboden als een app die de mobiliteit van ouderen ondersteunt. Hierdoor zal MOBILE.OLD meer en eerder bereik bij ouderen verkrijgen dan CARE@HOME. dat op een NET TV aangeboden wordt.
Projecten in ontwikkeling:					
Ontmoetingstuinen		3.000	6.000	7.000	Ontmoetingstuinen zijn tuinen die bij woonzorgcentra ingericht worden als moestuinen waar mensen met elkaar in contact komen en gezond bezig zijn.
Wereldstappen		1.000	5.000	10.000	Het gaat om een online game die bewegen (en sociaal contact) stimuleert. De positieve benadering maakt het project kansrijk, maar het gebruik hangt sterk samen met de communicatie over het spel en het ICT gebruik onder ouderen.
Ondervoeding		5.000	10.000	15.000	In dit project gaat het om een middel waarmee ouderen bij zichzelf kunnen meten of er sprake is van ondervoeding en wat ze hieraan kunnen doen. Het meest voor de hand liggend is dat het middel verspreid wordt via de intermediaire doelgroep (thuiszorg, mantelzorg, zorgverzekeraars, en gezondheidscentra enz.) om met name de thuiswonende ouderen te bereiken
Old Stars	-	900	2.400	3.600	Bij dit voetbalproject wordt in samenwerking met Stichting Meer dan Voetbal ingezet op 60-plus voetbal via betaald voetbalclubs. Het gaat om het aantal deelnemers.
Resultaat / ambitie	1.650	15.400	34.400	72.000	
Gestructureerd contact intermediaire organisaties	-	200	300	415	Het gaat om een gestructureerd contact met intermediaire organisaties (een dekkend netwerk van vaste contacten) per gemeente. Via deze weg wordt er bekendheid gegenereerd voor ons aanbod. Het is een instrument om het bereik van de andere instrumenten te vergroten. De contacten zijn voor medewerkers van het Nationaal Ouderenfonds herkenbaar en toegankelijk.
Vrijwilligers	1.000	2.000	2.000	2.000	Vrijwilligers zijn een middel om eenzame ouderen te bereiken en om een structureel contact te bewerkstelligen. Het gaat ook om bedrijfsgebonden vrijwilligers. Het is van belang dat we ze bij naam en interesse leren kennen (om ze te benaderen en te bedanken).

Beoogd bereik per speerpunt per jaar:

